

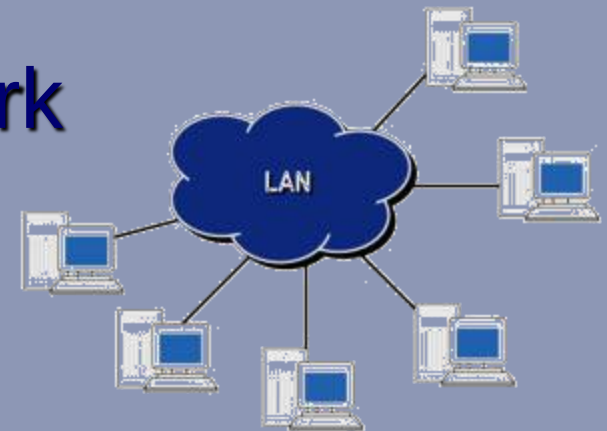
Sustavi za praćenje i vođenje procesa

Branko Jeren i Predrag Pale

Fakultet elektrotehnike i računarstva
Zavod za elektroničke sustave i obradbu informacija

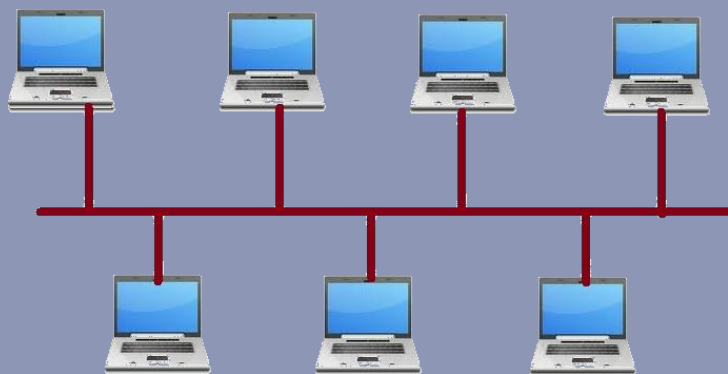
Lokalne računalne mreže

LAN
Local Area Network

Što su lokalne računalne mreže ?

- **zemljopisno su omeđene**
 - jedna zgrada (soba)
 - ili skupina zgrada u dometu vidljivosti (“campus”)
- **jedan vlasnik**
- **brzine prijenosa podataka 10 Mbps i veće**
 - iako neki smatraju da je već i 2 Mbps dovoljno

Što je IEEE 802 ?

- *Institute of Electrical and Electronic Engineers*

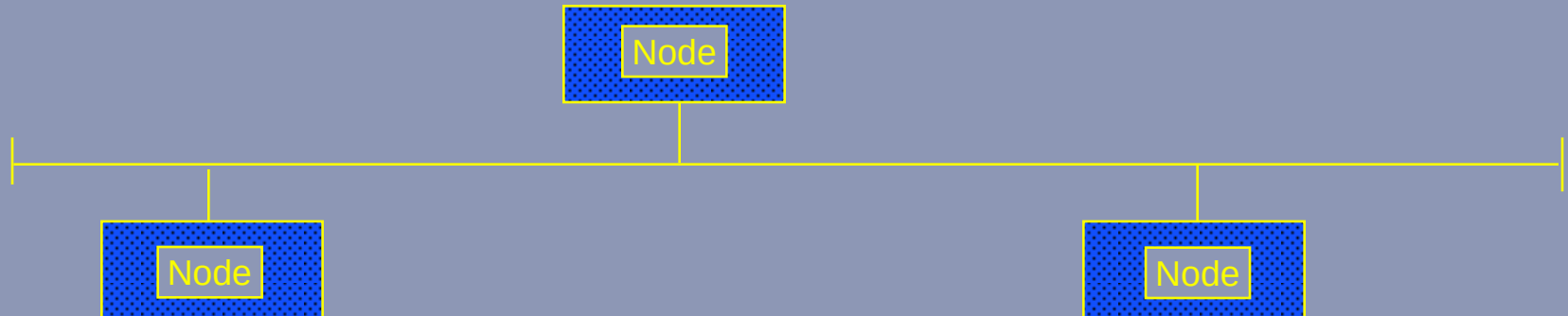

- **skupina standarda za lokalne računalne mreže (LAN)**
 - 802.1 - uvod
 - 802.2 - gornji dio Data Link Layer-a (LLC)
 - 802.3 - CSMA/CD (Ethernet)
 - 802.4 - Token Bus
 - 802.5 - Token Ring

IEEE 802.1	Bridging (networking) and Network Management
IEEE 802.2	Logical link control
IEEE 802.3	Ethernet
IEEE 802.4	Token bus
IEEE 802.5	Defines the MAC layer for a Token Ring
IEEE 802.6	Metropolitan Area Networks
IEEE 802.7	Broadband LAN using Coaxial Cable
IEEE 802.8	Fiber Optic TAG
IEEE 802.9	Integrated Services LAN
IEEE 802.10	Interoperable LAN Security
IEEE 802.11	Wireless LAN & Mesh (Wi-Fi certification)
IEEE 802.12	demand priority
IEEE 802.13	
IEEE 802.14	Cable modems
IEEE 802.15	Wireless PAN
IEEE 802.15.1	Bluetooth certification
IEEE 802.15.4	ZigBee certification
IEEE 802.16	Broadband Wireless Access (WiMAX certification)
IEEE 802.16e	(Mobile) Broadband Wireless Access
IEEE 802.16.1	Local Multipoint Distribution Service

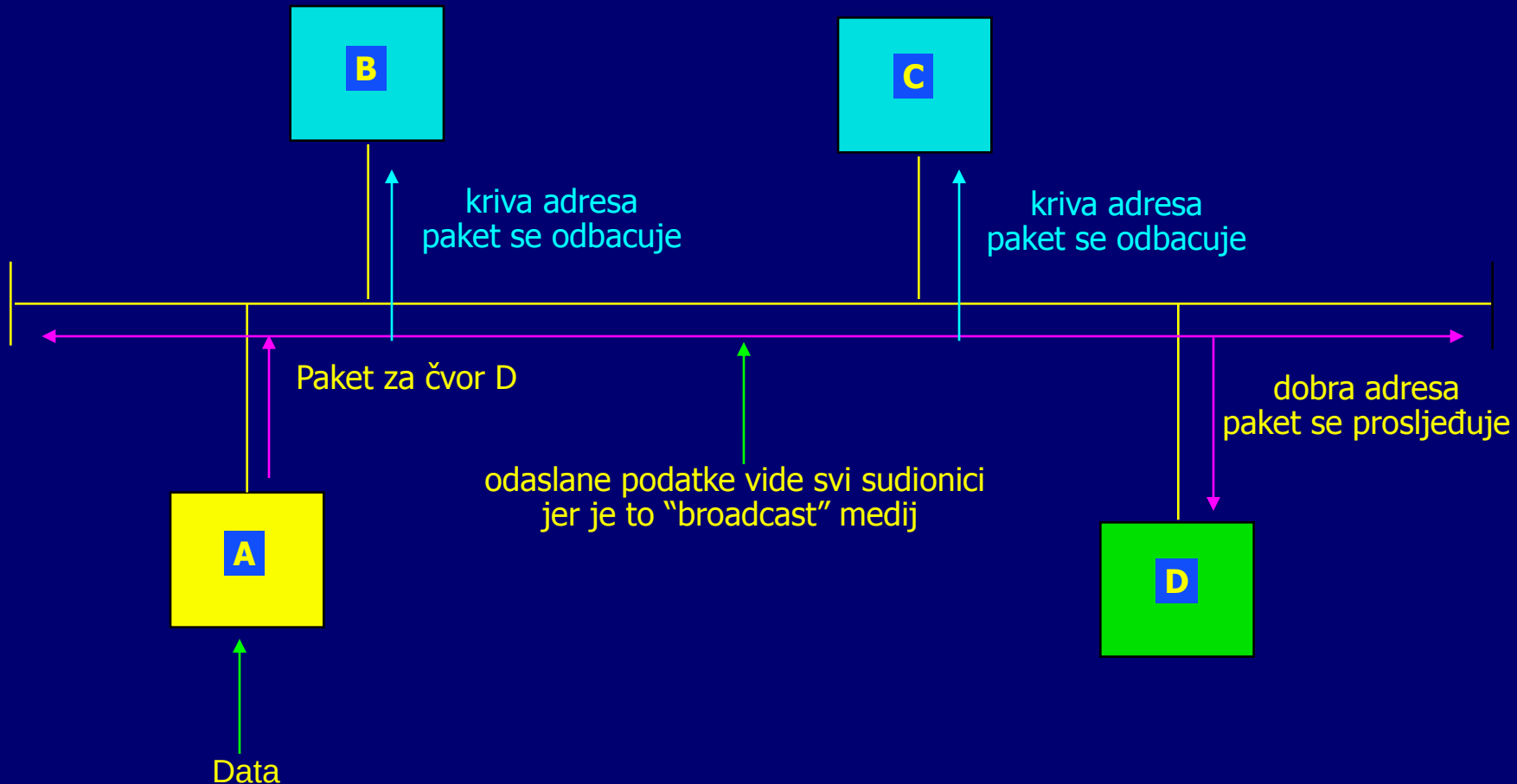
IEEE 802.3

802.3 - CSMA/CD

- sabirnica
- **Carrier Sense Multiple Access with Collision Detection**
- **Ethernet** je samo jedna primjena (proizvod) 802.3
- standard definira
 - medij
 - konektore
 - električke karakteristike
 - protokol
 - format podataka

802.3 - kako radi ?

802.3 - kako radi ?

- **primanje**
 - **osluškujem** medij i primam **sve poruke**
 - gledam **adresu** u poruci
 - ako **nije** za mene, **odbacim**
 - ako **je** za mene, **proslijedim**
 - višim razinama softvera
- **slanje**
 - **osluškujem** da li je medij **slobodan**
 - čim **jest**, **šaljem**
 - dok šaljem, slušam priča li još i netko drugi
 - ako priča, prestanem slati i zagalamim
 - čekam slučajni iznos vremena i krenem od početka

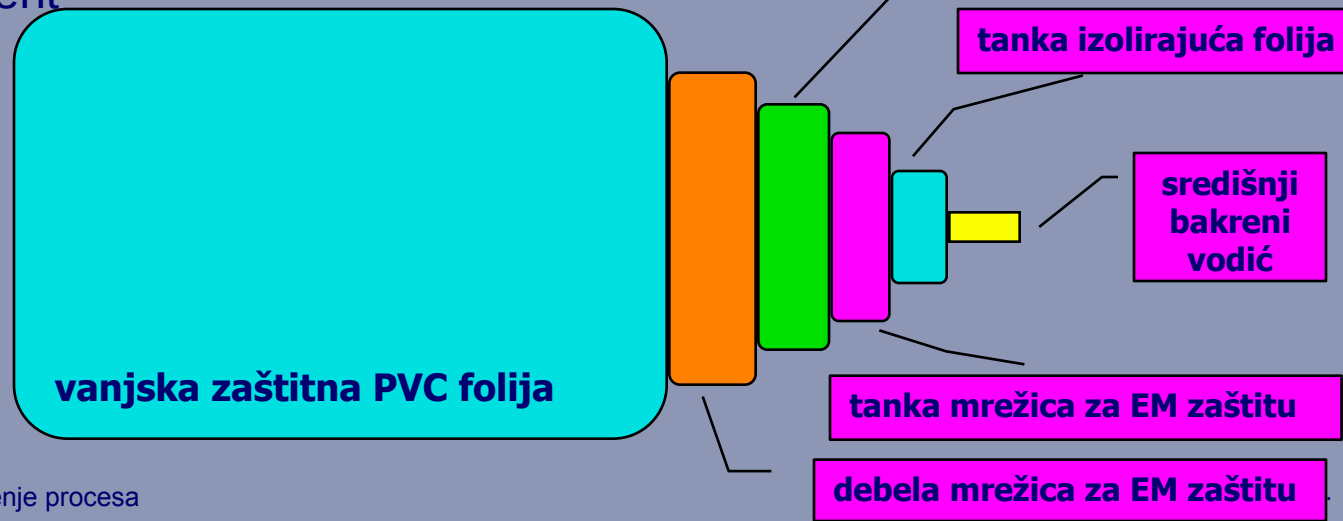
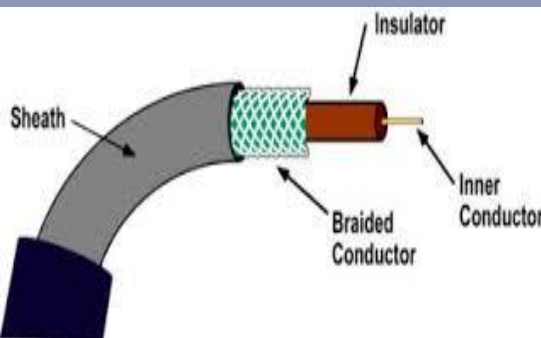
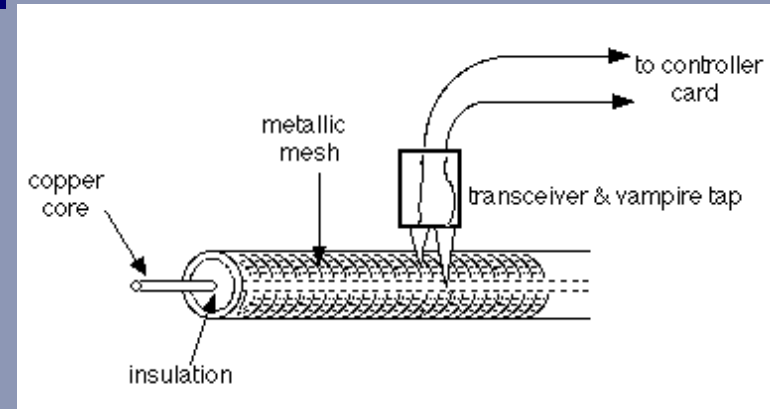
802.3 - mediji i konektori

- izvorno je definiran koaksijalni kabel
 - “debeli” , “žuti”
 - “tanki”, “radioamaterski”
- danas se uglavnom koristi
 - upletena parica, twisted pair (TP)
 - oklopljena (STP)
 - neoklopljena (**UTP**)
 - “foil” (FTP)
 - svjetlovod

Naziv	Tanki koaksijani	Debeli koaksijalni	Neoklopljena parica	Svjetlovod
Tip žice	RG-8	RG-58	22 - 26 AWG	62.5/125 micron
IEEE Naziv	10BASE5	10BASE2	10BASET	10BASEF
Oznaka standarda	IEEE 802.3	IEEE 802.3a	IEEE 802.3i	N/A
druge oznake	“tanka mreža”	“debela” mreža	UTP	

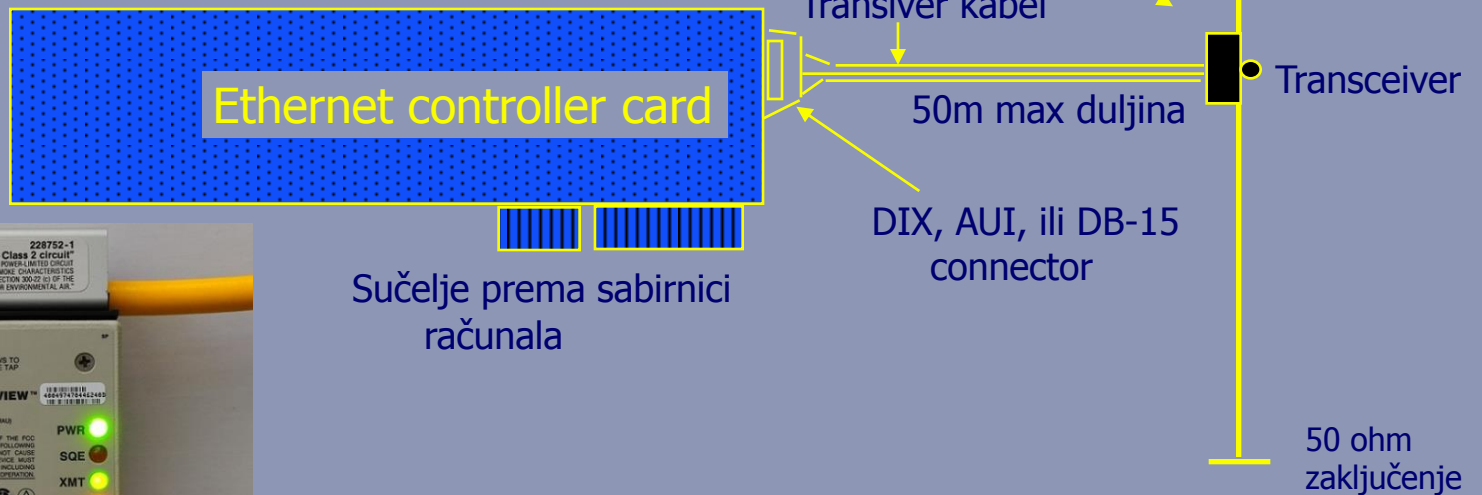
802.3 - koaksijalni kabel

- izvorno je definiran koaksijalni kabel
 - **50 Ohma**
 - zaključenje na oba kraja
- dvije izvedbe
 - 802.3: “debeli”, “žuti”
 - “vampire-tap”
 - 500 m segment
 - 802.3a: “tanki”, “radioamaterski”
 - BNC konektor
 - 185 m segment

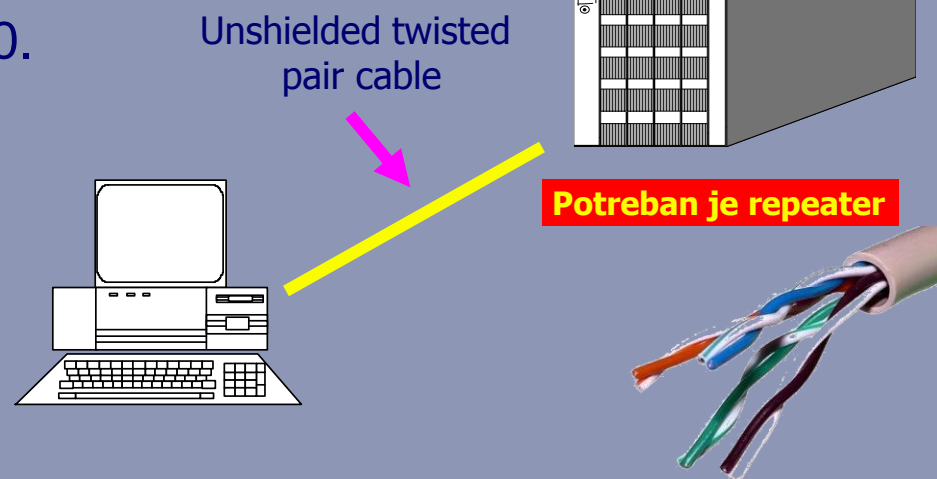
802.3 - električke karakteristike

- 80 mA (na 25 Ohm) = -2V
- naponsko sljedilo 100 kOhm
- spajanje segmenata preko “repeater-a”
 - restauracija signala
- uređaji se na kabel spajaju preko “transceiver-a”

802.3i - UTP kabel

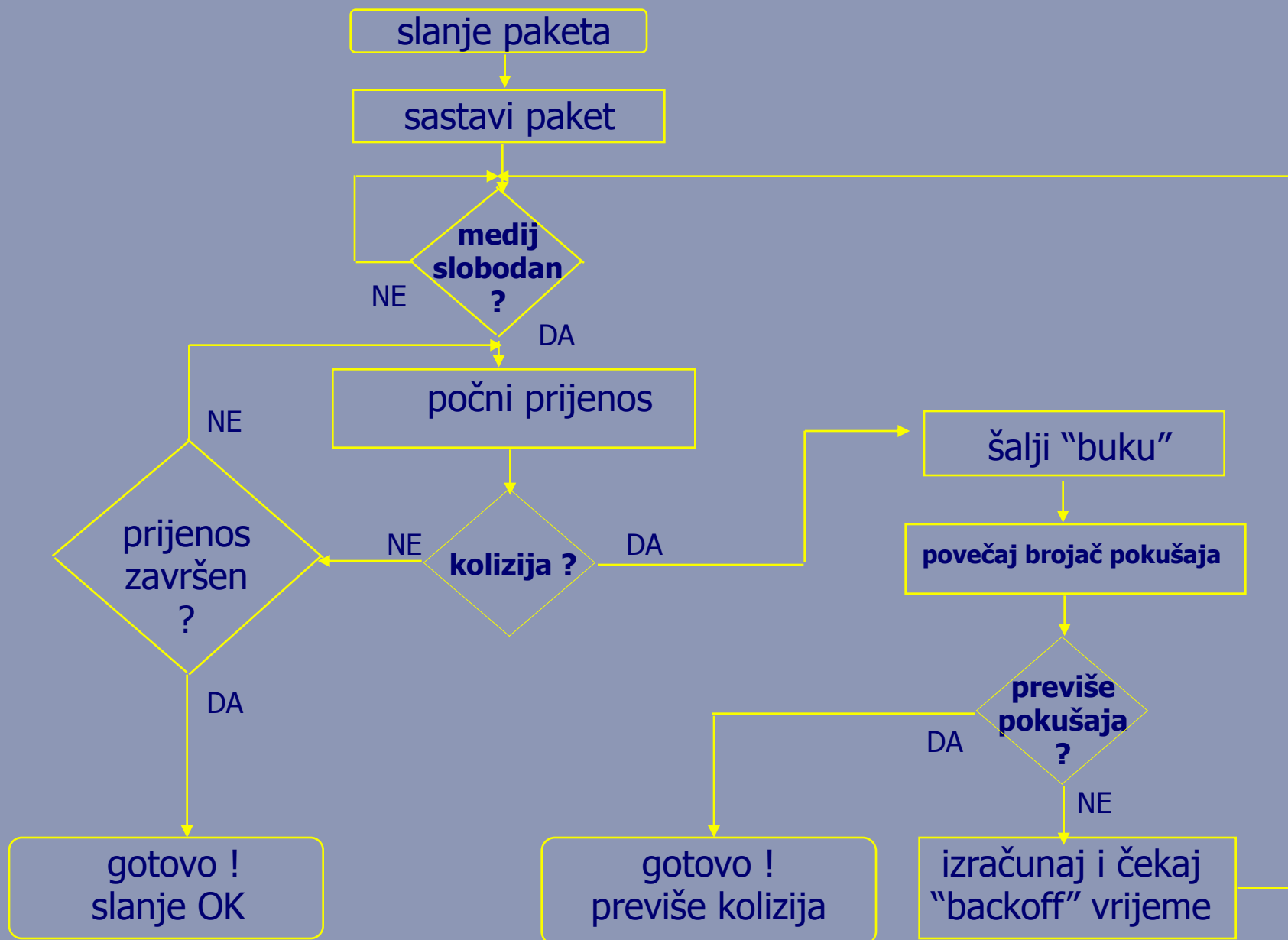
- UTP je standardiziran od 1990.
 - EIA standard TIA 568A
 - ISO/IEC 11801
- 8 vodiča
 - upletena parica
- tri kategorije kabela

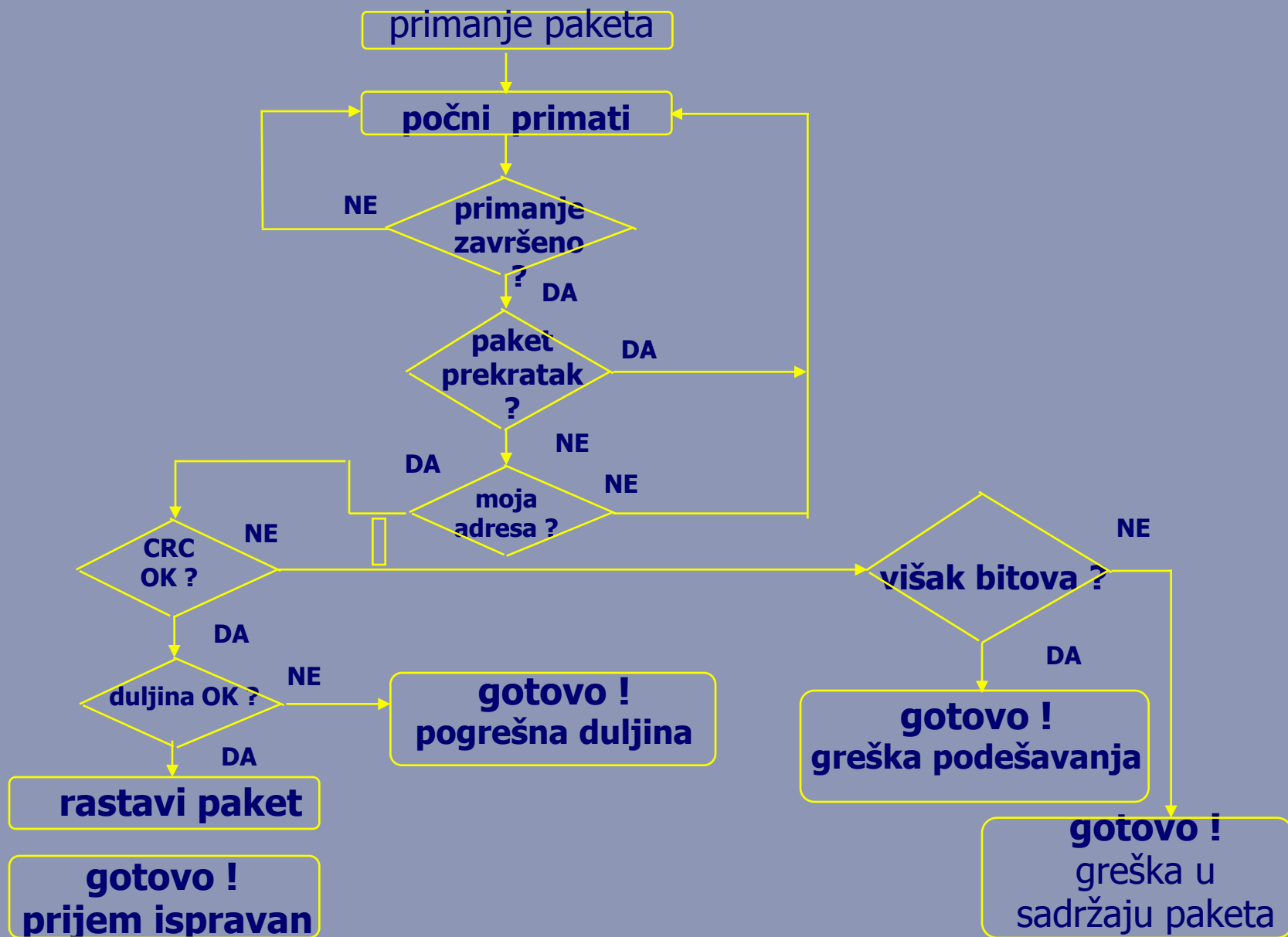
Kategorija	Primjena	Brzina	Pin
Cat 3	LAN	10 Mbps	1,2,3,6
Cat 4	LAN	16 Mbps	1,2,3,6
Cat 5	LAN	100 Mbps	1,2,3,6
Cat 6	LAN	1 Gbps	svi
Cat 6a	LAN	10 Gbps	svi
Cat 7	LAN, Telefon, CCTV	10 Gbps	svi

Pin	Signal Name	Description	cable wire color	Name	Pin
1	TX+_D1	Transmit Data+	White with orange stripe	TX+_D1	1
2	TX-_D1	Transmit Data-	Orange with white stripe or solid orange	TX-_D1	2
3	RX+_D2	Receive Data+	White with green stripe	RX+_D2	3
4	BI+_D3	Bi-directional+	Blue with white stripe or solid blue	BI+_D3	4
5	BI-_D3	Bi-directional-	White with blue stripe	BI-_D3	5
6	RX-_D2	Receive Data-	Green with white stripe or solid green	RX-_D2	6
7	BI+_D4	Bi-directional+	White with brown strip	BI+_D4	7
8	BI-_D4	Bi-directional-	Brown with white stripe or solid brown	BI-_D4	8

802.3 - protokol (slanje)

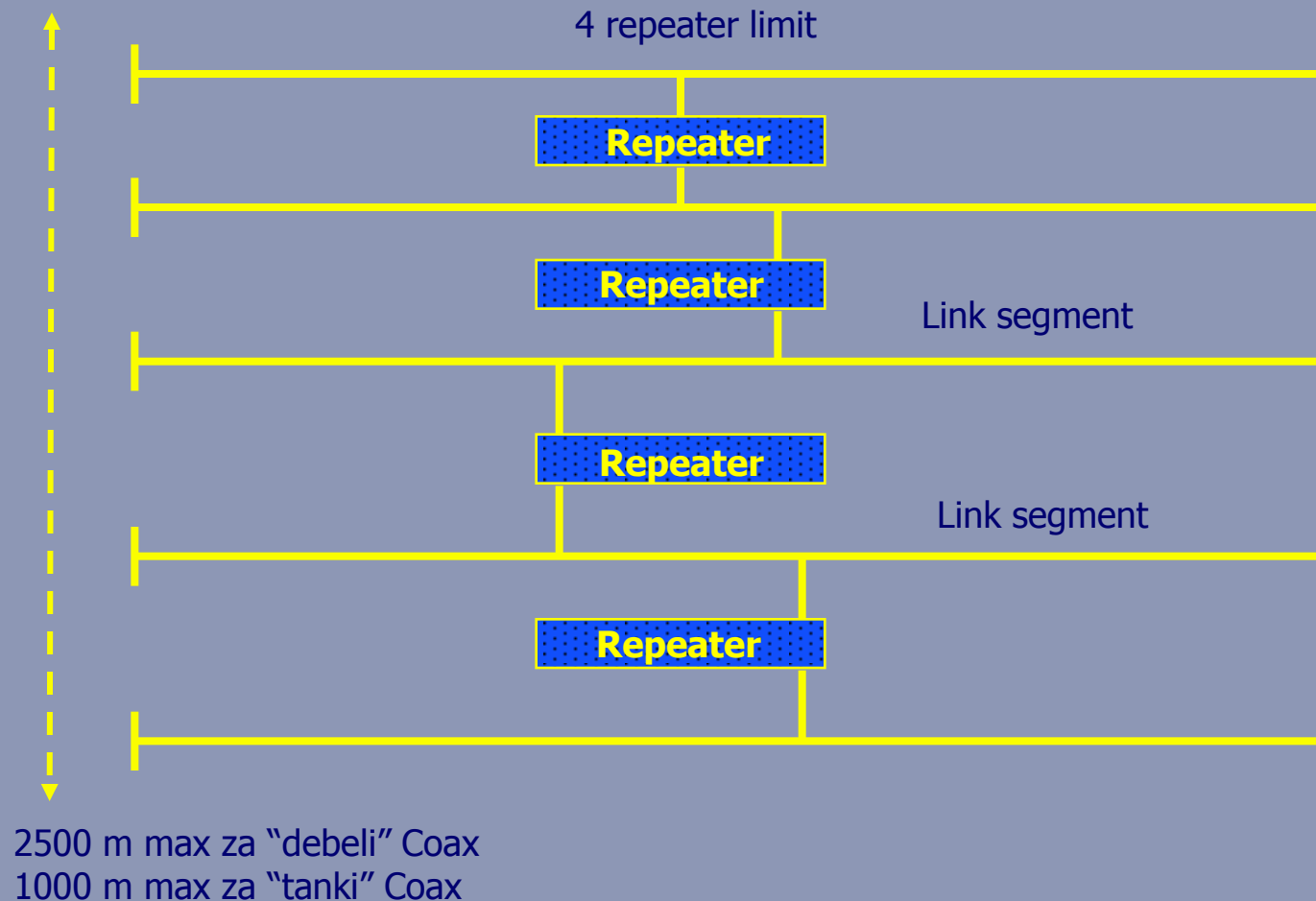

802.3 - protokol (prijem)

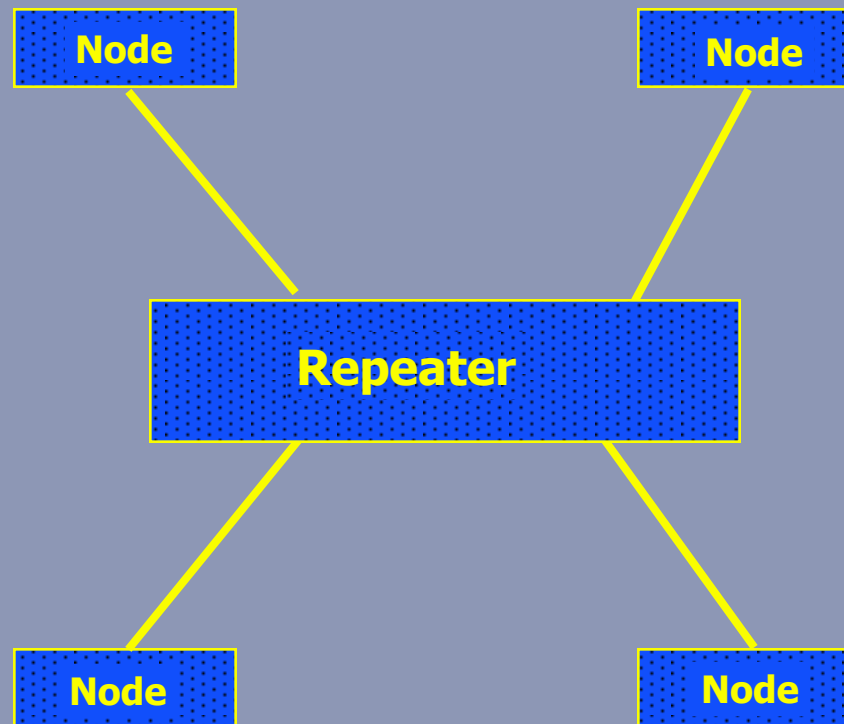
802.3 - topologije

Produljena sabirnica

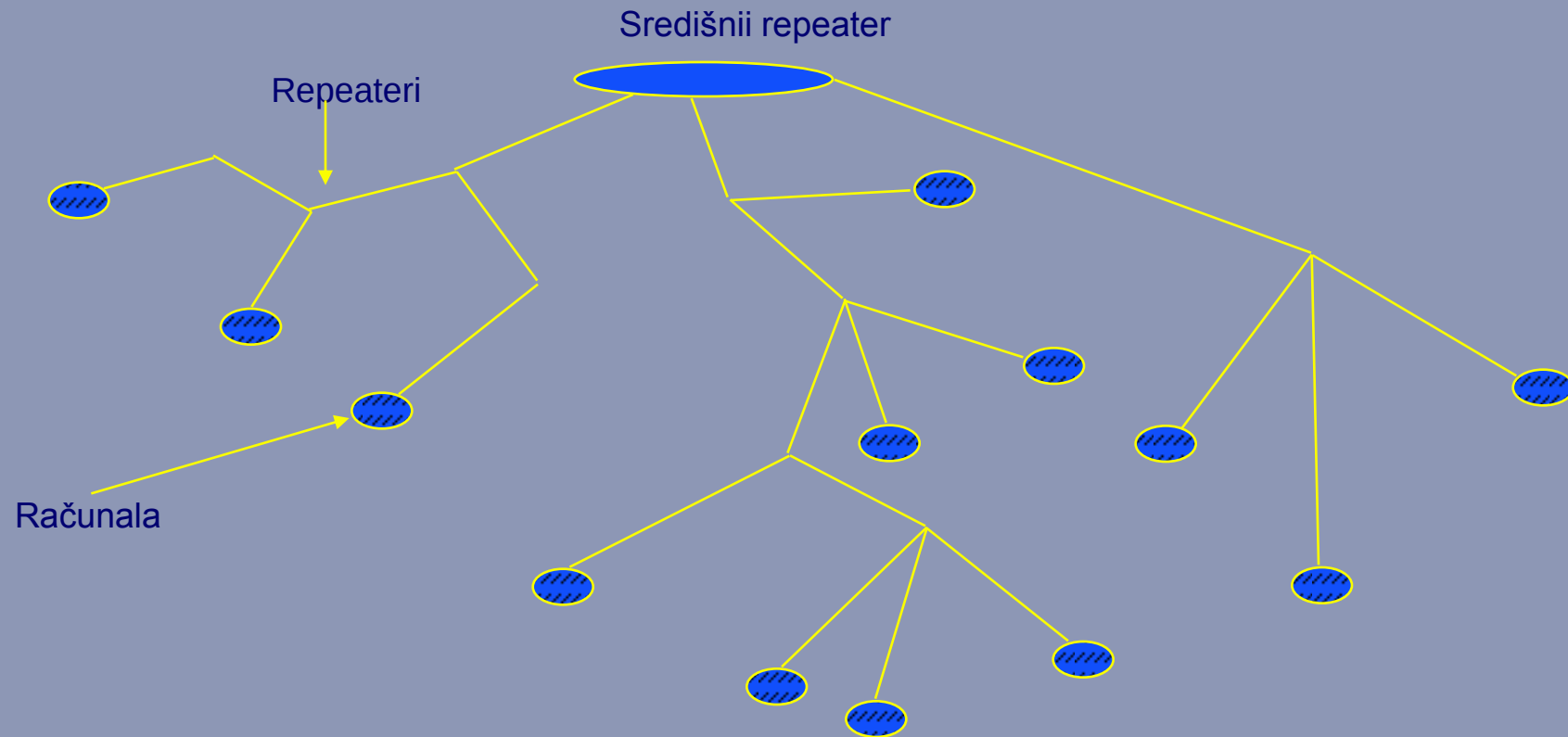
802.3 - topologije

Zvijezda

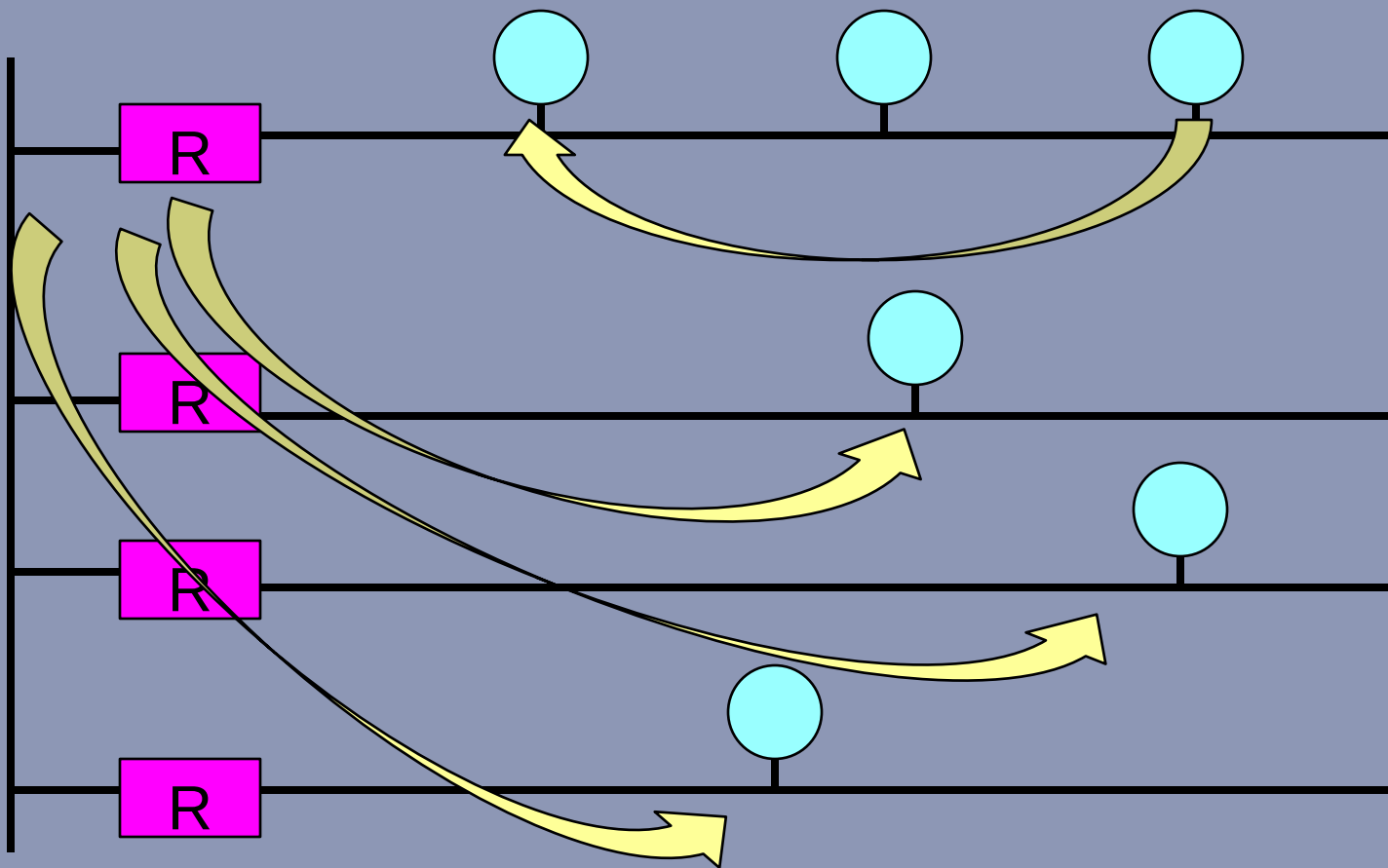

802.3 - topologije

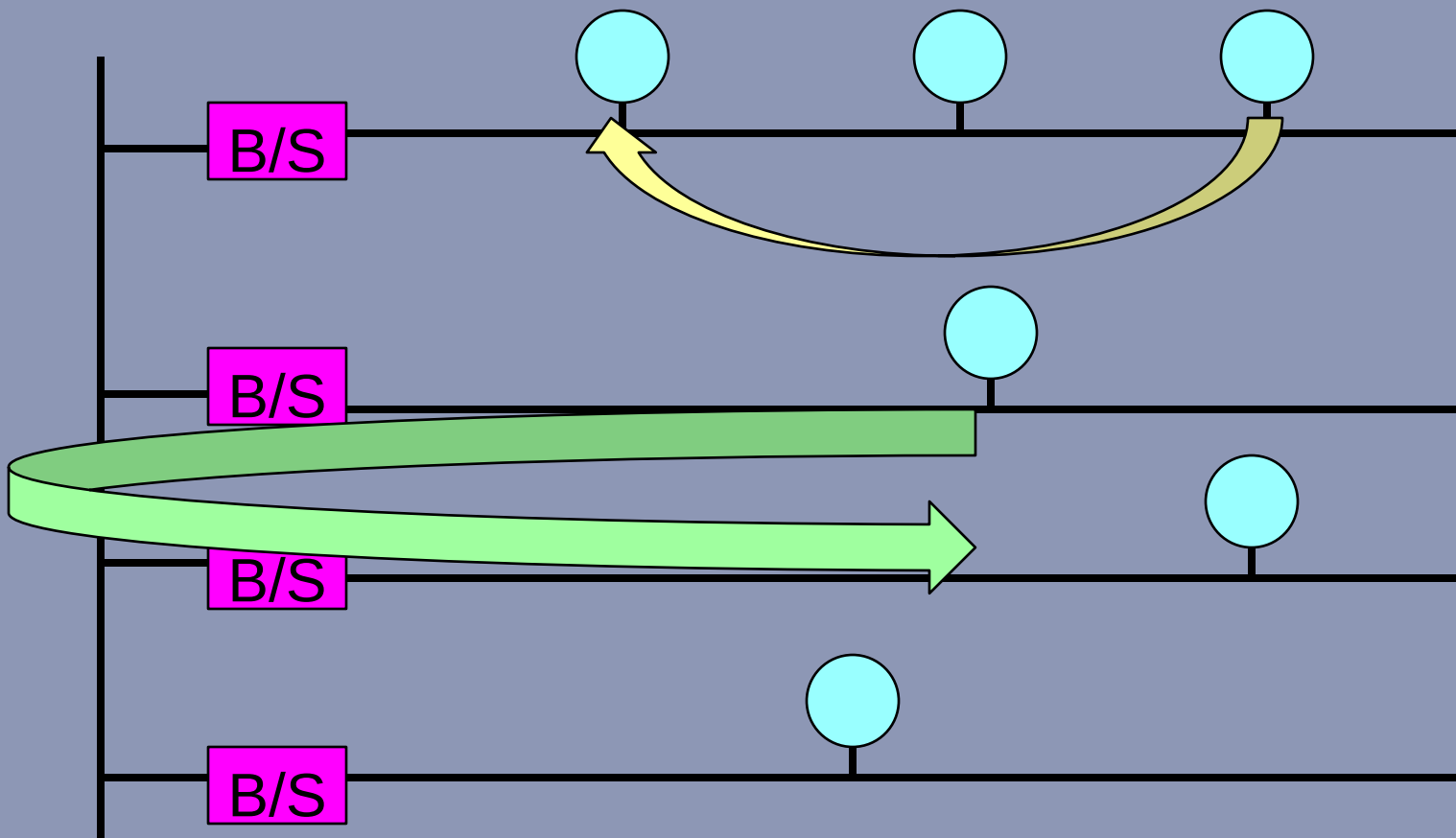
Stablo

Mreža s repeaterima

Mreža s preklopnicima

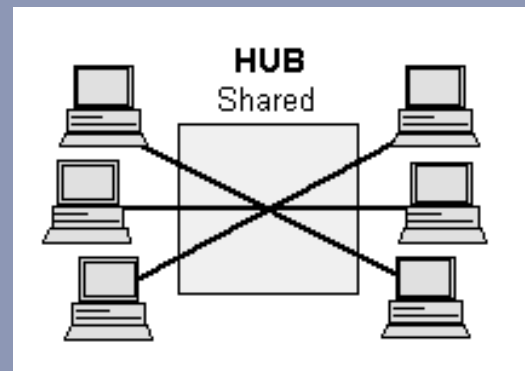
Hub, repeater, switch

- **HUB**

- spojište, koncentrator
- u praksi se koristi za repeater
 - ali i za switch

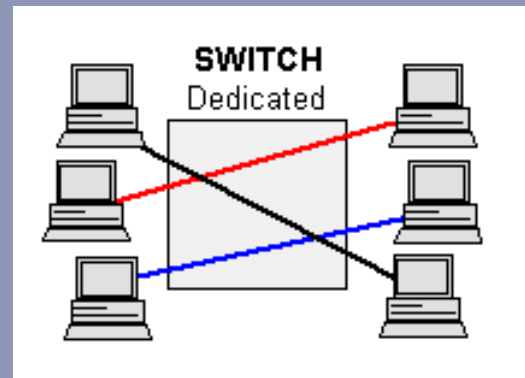
- **Repeater**

- električki pojačava signal
- s jednog prosljeđuje na sve ostale priključke (eng. port)

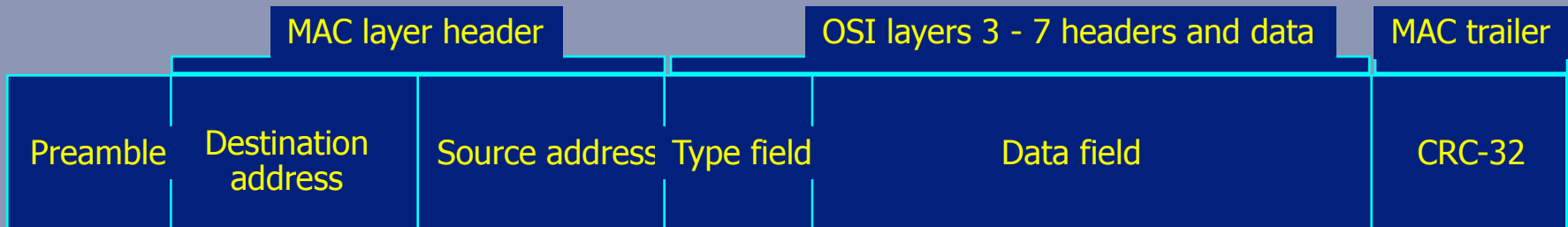

- **Switch**

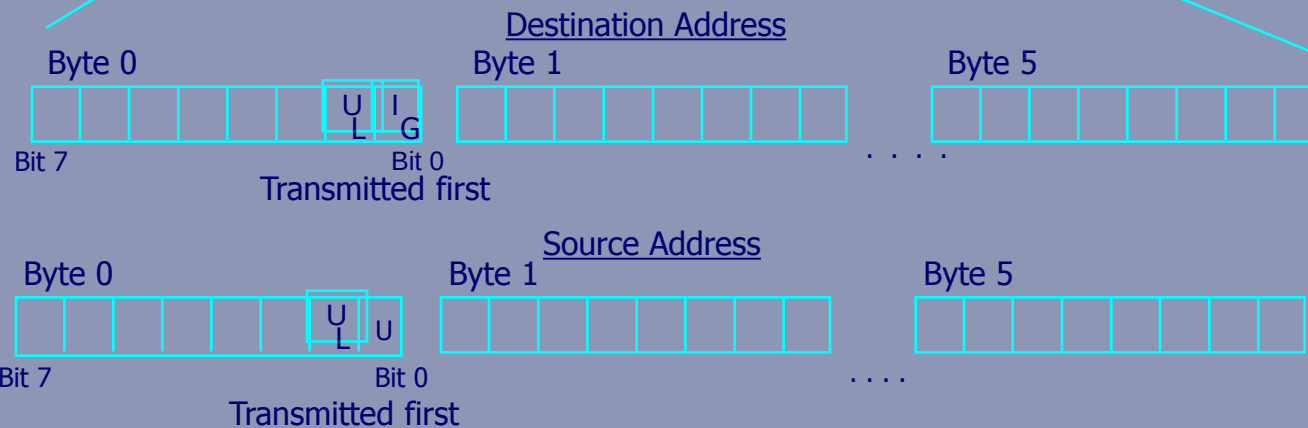
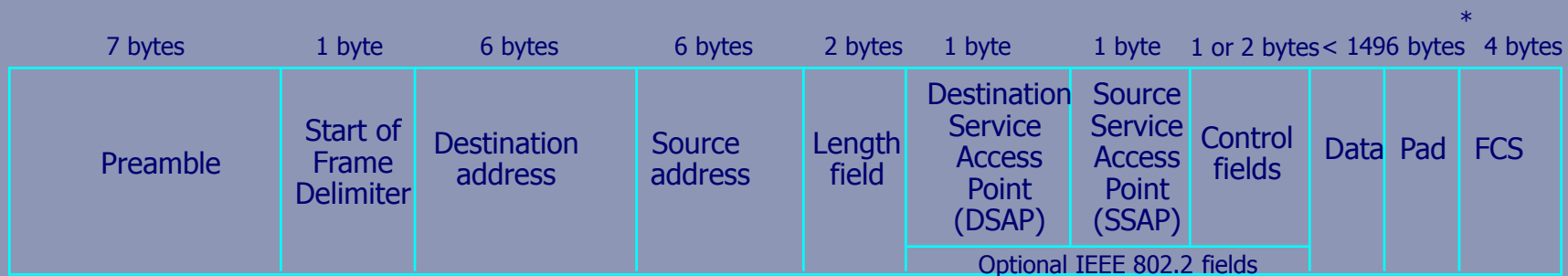
- čita cijeli paket
- ponovno ga šalje
 - samo na onaj port kojem je namijenjen
- povećanje efektivnog prijenosnog kapaciteta

802.3 - format paketa

802.3 - format paketa

802.3 prednosti i nedostaci

- prednosti

- nema kontrolera, svi su ravnopravni
- jednostavno uključivanje i isključivanje
- visoka učinkovitost prijenosa
- velika raširenost
 - niska cijena
 - jednostavna primjena

- nedostaci

- nema potvrde prijenosa
 - *eng. unreliable transport*
- nedeterministički odziv
- nema prioritete
 - jedna vrsta prometa, jedan korisnik
 - može zauzeti cijeli resurs

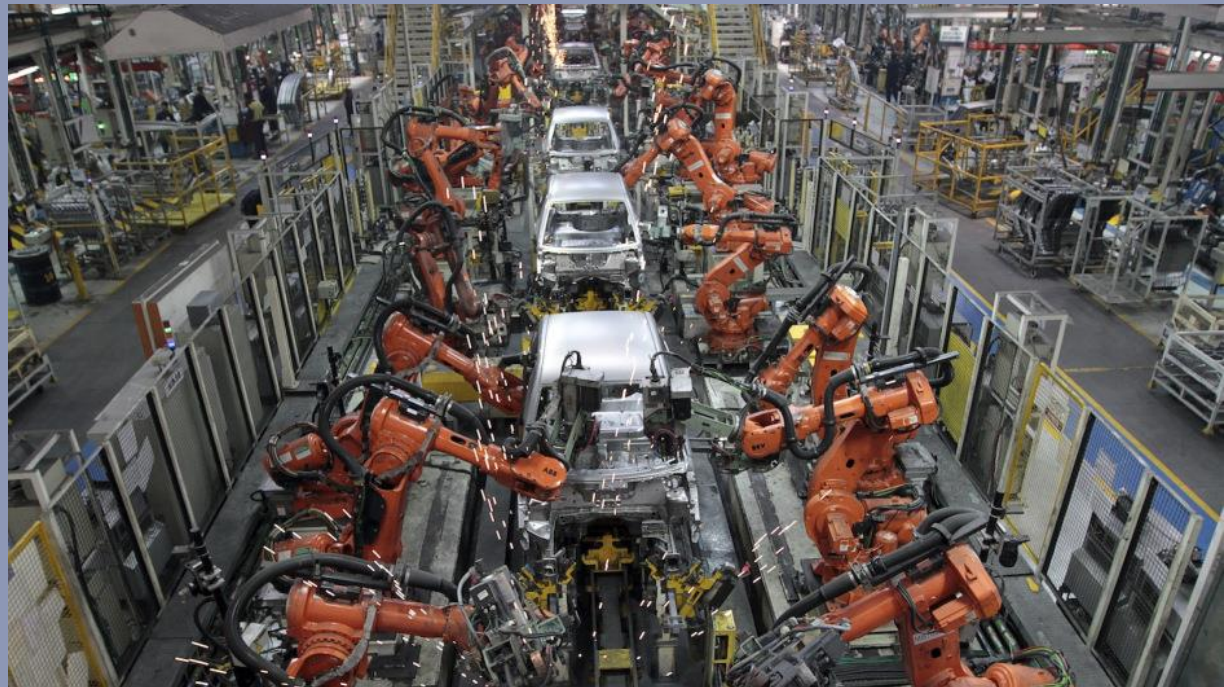

Token Bus

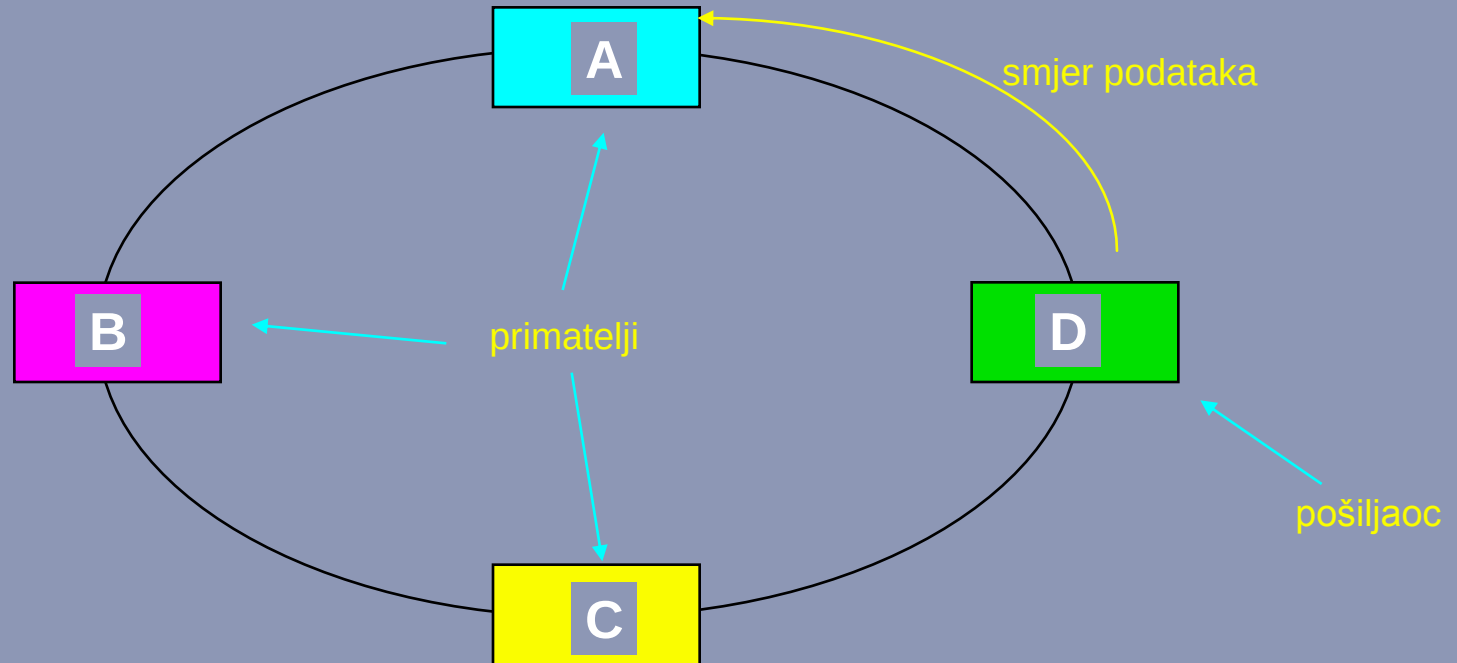
IEEE 802.4

802.4 Token Bus

- sabirnica za industriju
- potreba za **determinističkim odzivom**
- potreba za linijskom topologijom: **sabirnica**
- potreba za prijenosom i drugih informacija
- definiran u General Motors

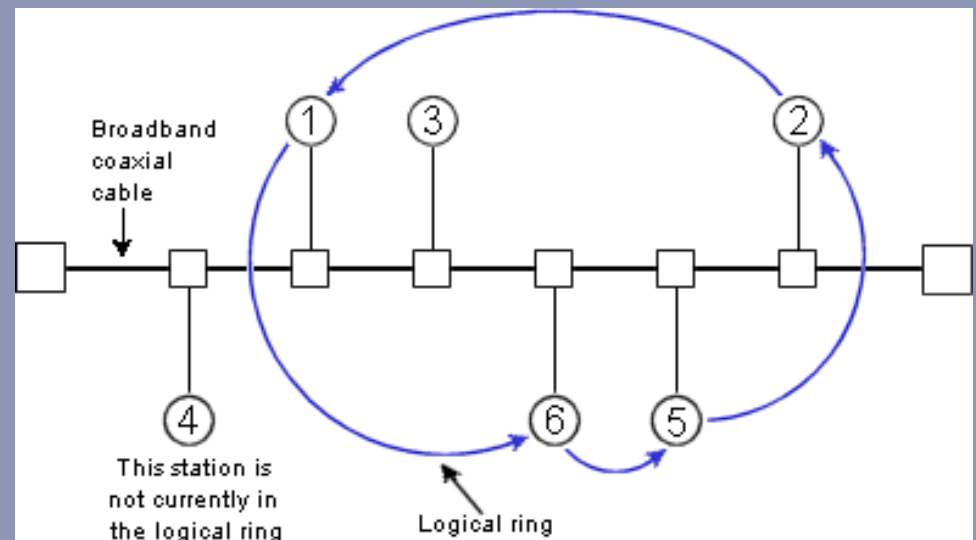
802.4 ideja prstena

- **nadzor** nad komunikacijom se **ciklički prenosi** uvijek istim redoslijedom

802.4 kabel i modulacija

- koaksijalni **75 Ohma** (TV)
- amplitudna modulacija (TV)
- frekvencijski multipleks
 - video i audio signali u ostalim kanalima
- definirane brzine prijenosa:
1, 5, i 10 Mbps

802.4 signali

- modulacija omogućava prenošenje više signala (simbola):
 - “0” i “1”
 - slobodno
 - tri simbola za kontrolu
- fizički sloj nekompatibilan s 802.3

802.4 problemi protokola

- uključivanje
 - čeka da bude prozvana
 - ako ih je više, slijedi “aukcija”
- isključivanje
 - mora se odjaviti
 - bdije i onaj tko je predao token
- “zadržani” token
 - štoperice
 - aukcija

802.4 prednosti i nedostaci

- prednosti

- fizička sabirnica
- jedan medij za mrežu, audio i video
- determinizam
- jeftini medij

- nedostaci

- složeni SW
- mala rasprostranjenost
 - skup
 - teško se primjenjuje

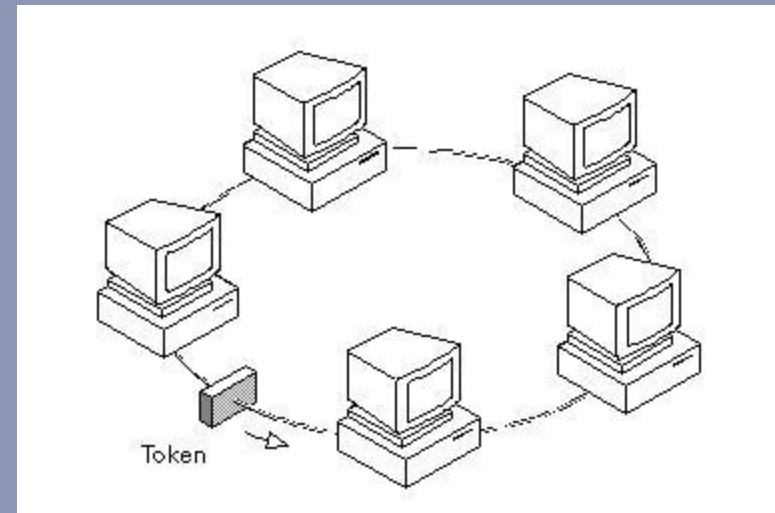

Token Ring

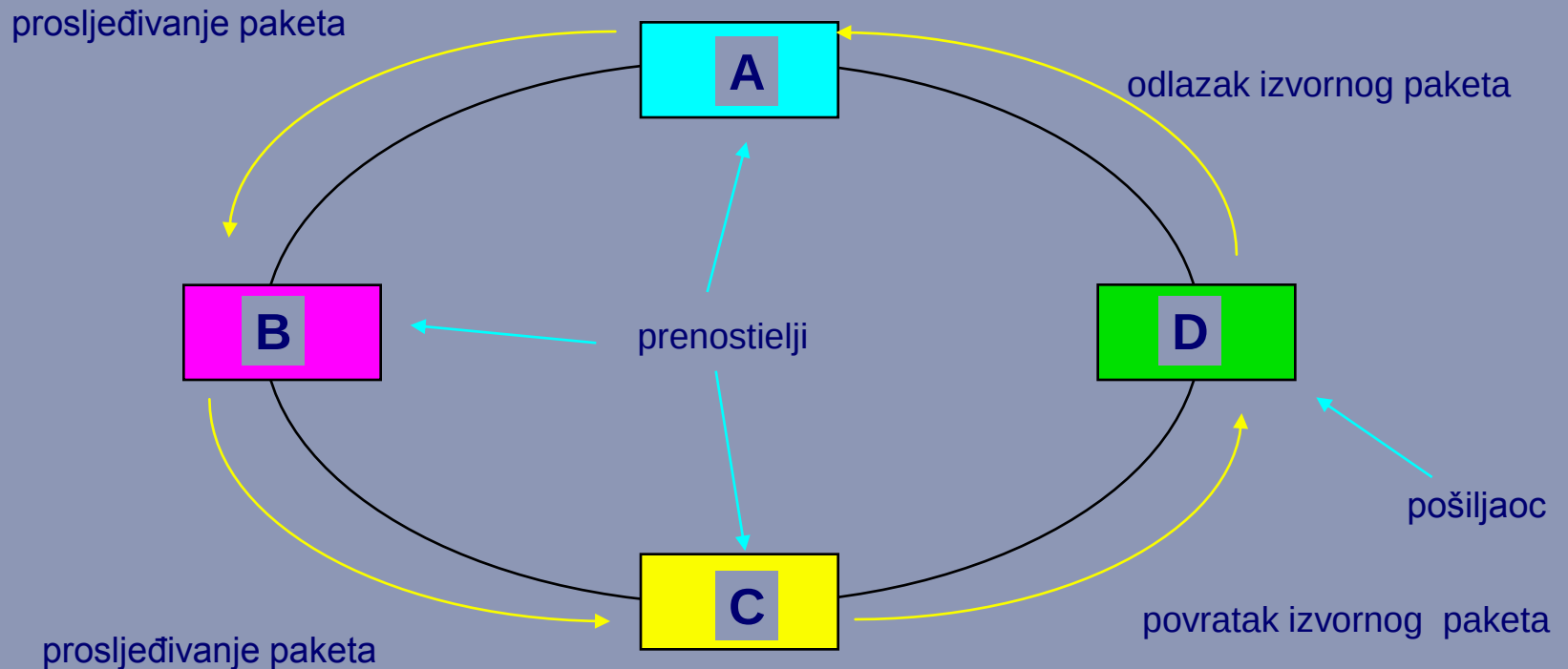
IEEE 802.5

802.5 Token Ring

- potreba za determinističkim odzivom
- prstenasta topologija
 - point-to-point veze
 - nepostojanje broadcast medija
 - sustav je broadcast
- digitalni prijenos

802.5 ideja prstena

- **podaci** se ciklički prenose **kroz** stanice

802.5 povezivanje

- **point-to-point** veze
 - svaka stanica je povezana s dvije susjedne
 - digitalne veze
- standard propisuje **oklopljenu paricu**
- konektori
- brzine prijenosa 4 i **16 (1989.) Mbps**
- stanica mora **osigurati fizički prospoj** ako ne radi
- moguća **zvjezdasta konfiguracija**
 - putem “wire center-a” (Multistation Access Unit)

802.5 kabeli

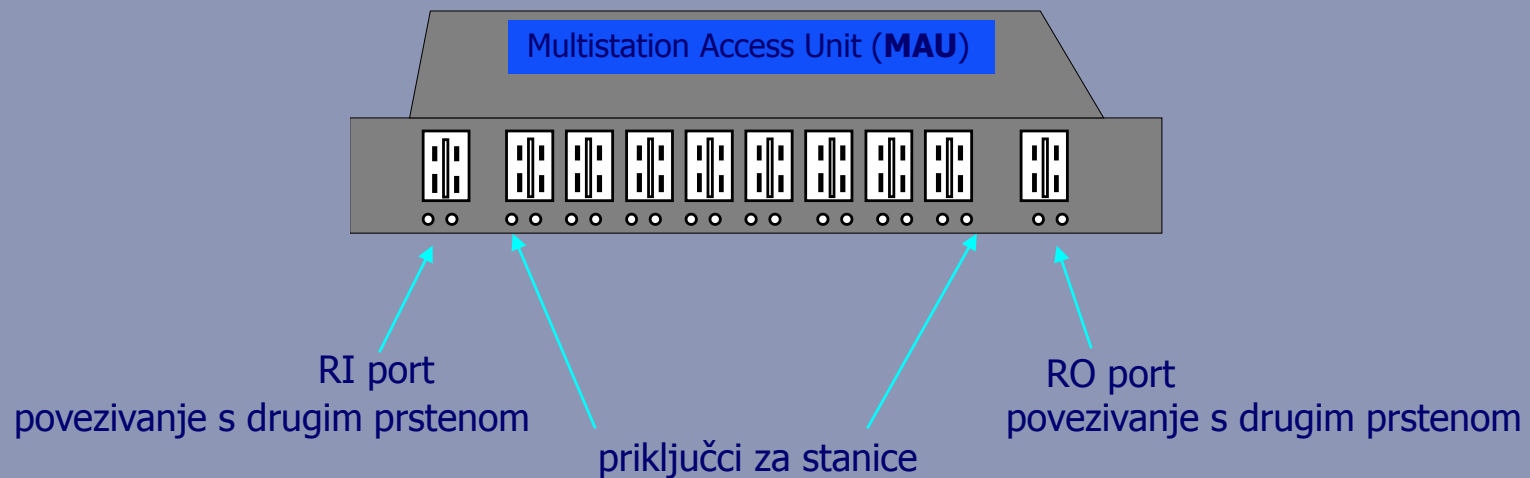
- standard propisuje oklopljenu paricu
- mogu se koristiti i:
 - neoklopljena parica (4 ili 8 žica)
 - svjetlovod
- kategorija 3 za 4 Mbps
- kategorija 4 za 16 Mbps
- preporučena **max. udaljenost 100 m**

802.5 konektori

- Universal Data Connector (UDC) za STP
- RJ-11 za UTP
- RJ-45 ili DB-9

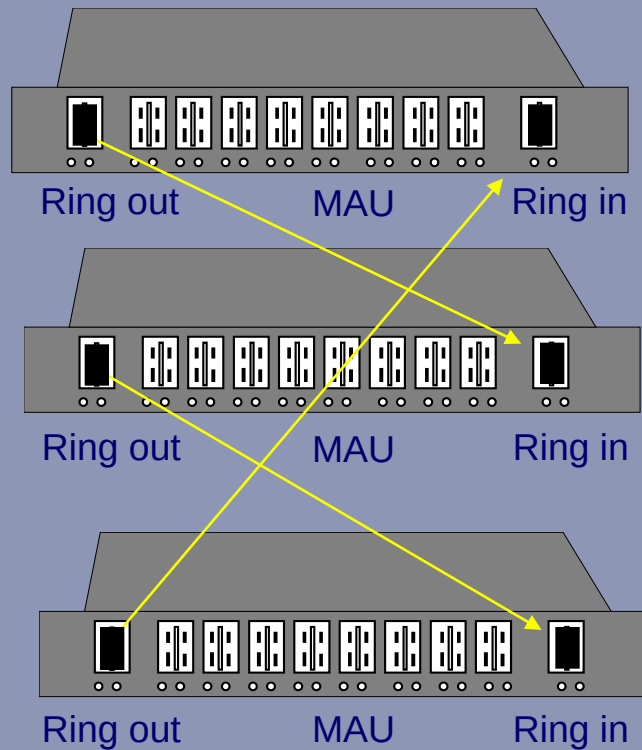

802.5 povezivanje

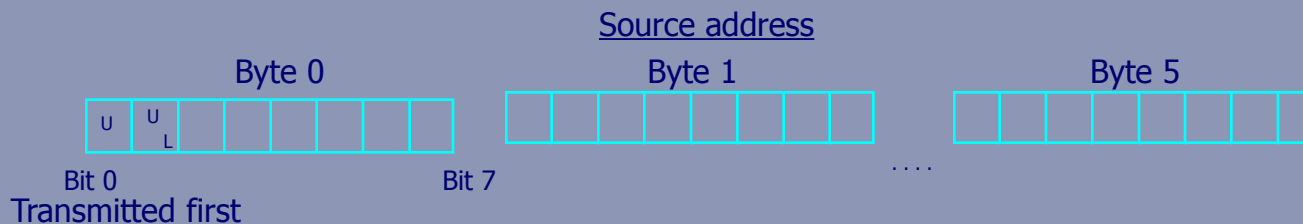
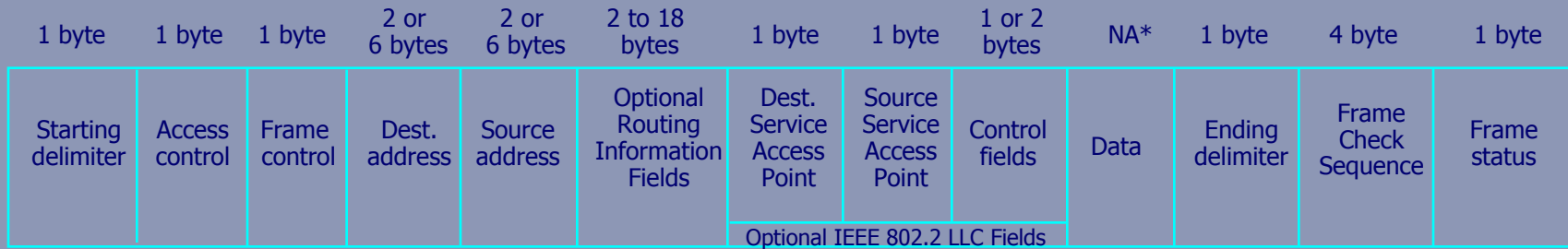
- **zvjezdasto**, preko središnjeg uređaja
- max. udaljenost za stanice je **100 m**

802.5 povezivanje

- moguće je više prstenova spojiti zajedno
- max. je 260 stanica

802.5 format podataka

802.5 prednosti i nedostaci

- prednosti

- ima potvrdu prijensa
 - *eng. reliable transport*
- deterministički odziv

- nedostaci

- koristi dio resursa čak i kad drugi nemaju što slati
 - manja učinkovitost prijensa
- mala raširenost
 - skuplji od 802.3
 - teža primjena

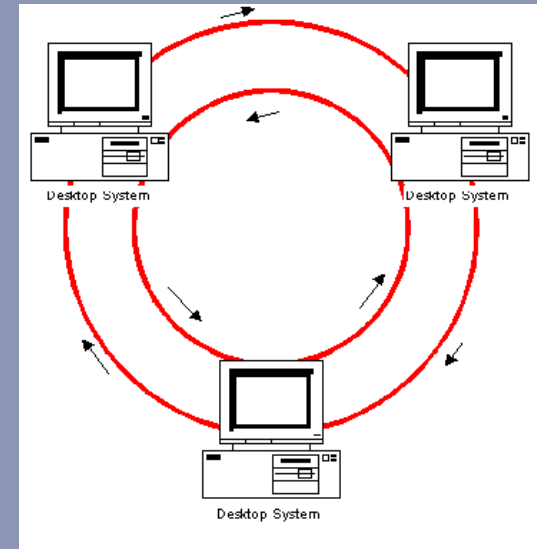

FDDI

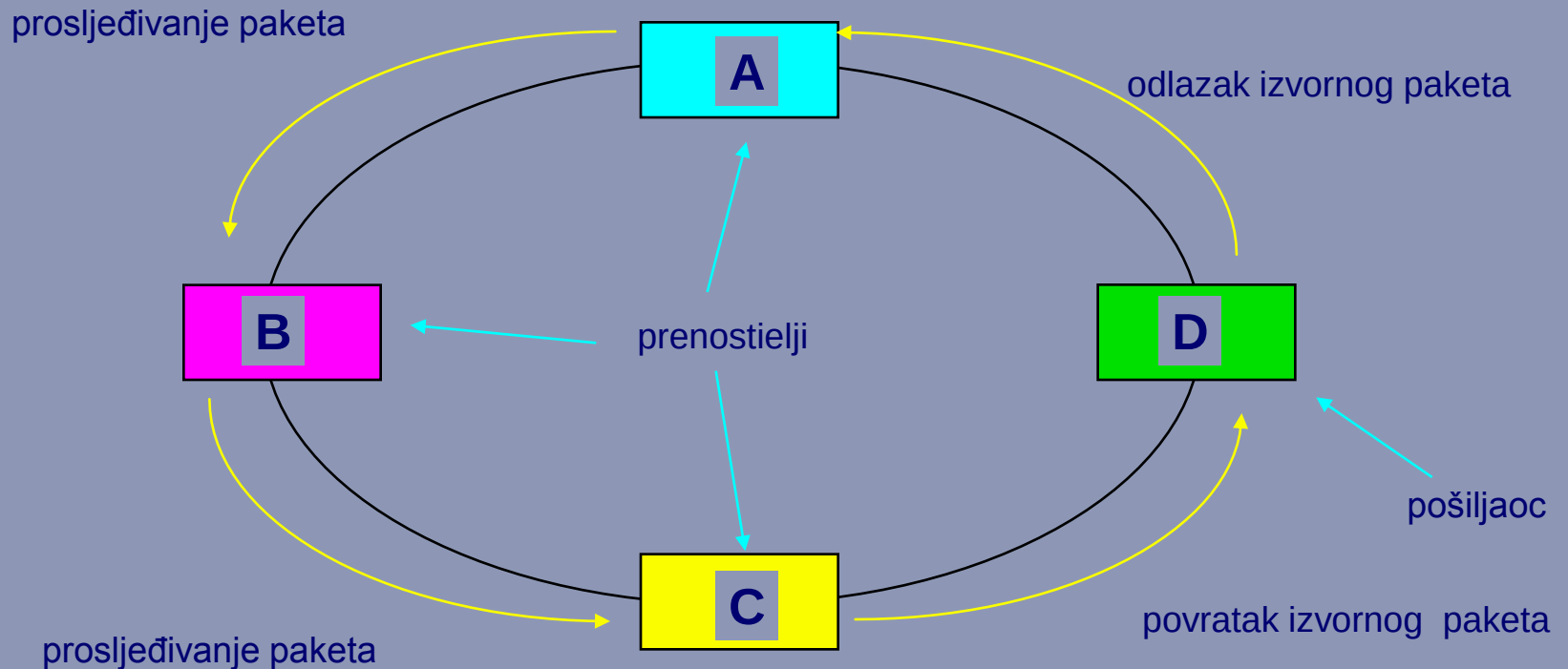
Fiber Distributed Digital Interface

FDDI

- Fiber Data Distributed Interface
- **prstenasta topologija**
 - dva prstena
 - DAS i SAS stanice
- 500 - 1000 stanica
- **100 Mbps**
- fiber (singlemode, multimode)
- **2 - 20 km**

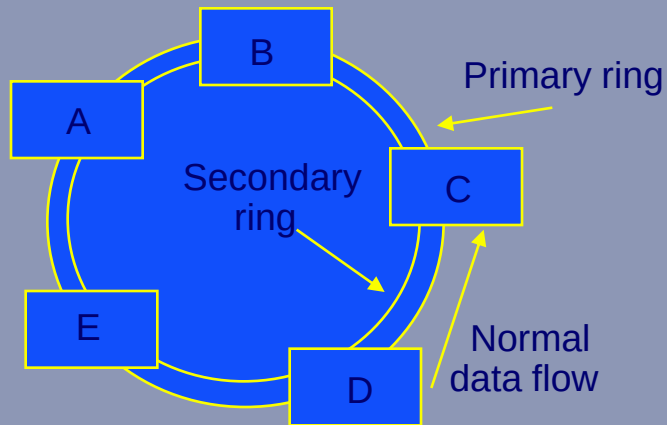

FDDI ideja prstena

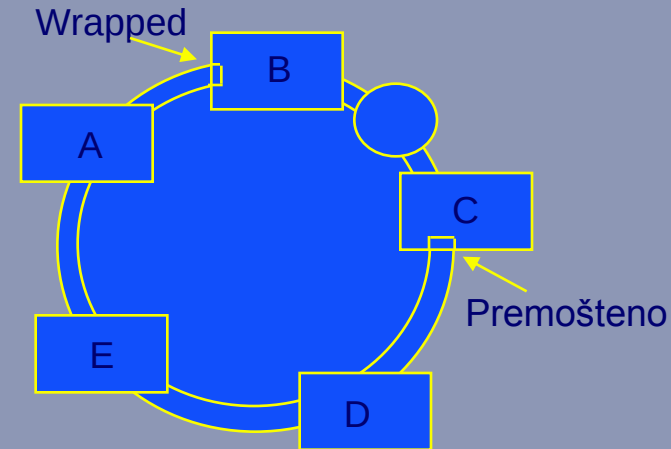

- **podaci** se ciklički prenose **kroz** stanice

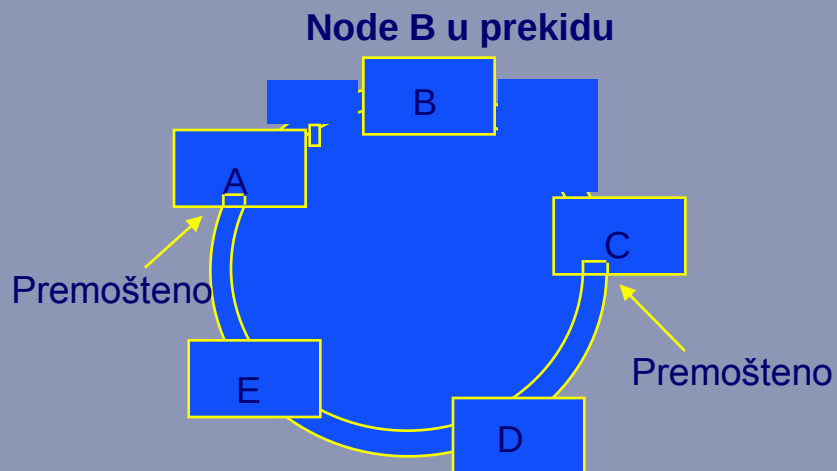
FDDI povezivanje

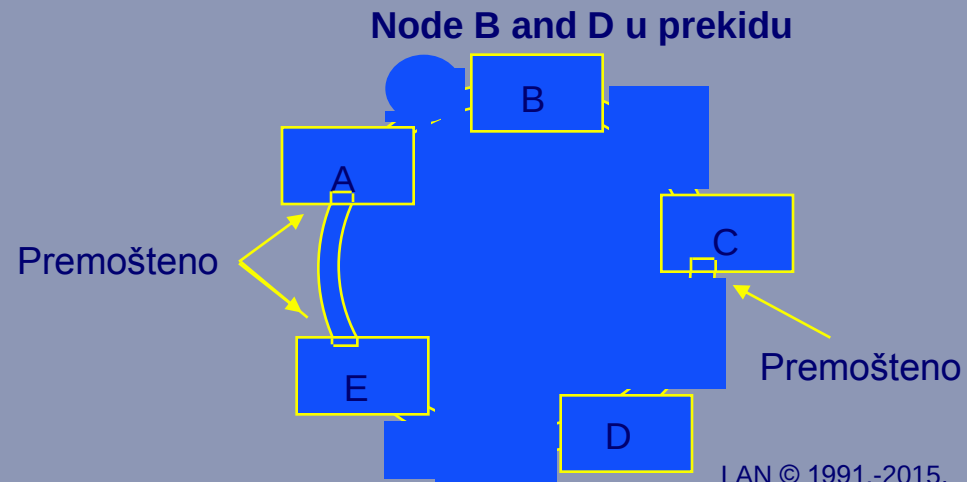
Normalni rad

Fiber prekid između C i B

Node B u prekidu

Node B and D u prekidu

Sustavi za praćenje i vođenje procesa

SPVP.zesoi.fer.hr